

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. IV. Quâ ratione possit aliquid ex speciebus sacramentalibus generari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

*Species vini
substantia-
liter seu spe-
cie diversè.*

esse Christus? Idem est, si ab initio consecratur vinum mixtum ex pluribus specie distinctis, & species vini fortioris transmutent substantialiter in se species alterius, aut ex utrisque exurgat tertia species vini. Resp. Affirm. admissio quæstionis supposito, de præfata scilicet distinctione vinorum: de quo Plures dubitant. Ita varii Recentiores contra Soto & Nonnullos alios. Ratio est: nam in propositis casibus defuisset substantia prioris vini, si non fuisset consecratum; Christus autem non manet diutius sub speciebus, quam mansisset substantia præexistens. Vinum quoque cum novis speciebus etsi sit materia de se consecrabilis, non tamen de facto consecrata: cum prior consecratio solum affecerit substantiam sub accidentibus tum præsentibus contentam.

Q U E S T I O I V.

Quâ ratione possit aliquid ex Speciebus sacramentalibus generari?

21.
*Corruptis
speciebus
nova gene-
ratur sub-
stantia, ac si
non præce-
disset conse-
cratio:*

EXPERIENTIA docet corruptis speciebus generari novam substantiam; & quidem talem, qualem exigunt dispositiones corruptivæ in quantitatem eucharisticam introductæ, qualisque producta fuisset, si sub illis accidentibus fuisset panis & vinum; nam si species contingat exuri, superfluit aliqui cineres; si putrefiat, oriuntur etiam vermes; si quis illis in quantitate magna utatur, non minus illis reficietur & sustentabitur, quam pane & vino non consecratis. Quod Deus disposuit, ut mysterium esset à nostris sensibus absconditum, ad fidei nostræ exercitium & meritum. Quæritur itaque, quomodo illa substantia producat; cum hic nulla sit materia ex qua?

22.
*Nô quidem
ex quanti-
tate Eucha-
ristica tam-
quam sup-
plente vi-
cem materia
ipsa generat.*

DI C O I. Non potest dici, quod substantia producenda componatur ex quantitate eucharistica tamquam materiali supplente vicem materiæ. Ita communiter Doctores contra *D. Thomam qu. 77. art. 5. in corp. & ad 1.* quem tamen Varii conantur aliter interpretari. Probat: quia substantia genita ex speciebus sacramentalibus est compositum substantiale, adeoque non potest involvere accidens seu quantitatem tamquam partem materialem. Deinde vermes v. g. ex illis speciebus geniti non essent vera animalia; cum non constarent corpore, quod essentialiter involvit materiam. Pura absurda, quæ ex contraria sententia sequuntur, pertransco.

23.
*Sed: ut
tertiâ de no-
vo à Deo
creata,*

DI C O II. Illo instanti, quo sub speciebus ob corruptionem desinit Corpus Christi, creatur à Deo alia materia prima; verosimilius eadem, quæ ante consecrationem

fuerat materia panis vob vini: & in eodem instanti producitur forma substantialis ab illo agente, quod eam produxisset, si sub speciebus corruptis fuisset substantia panis & vini. Prima pars est *Soto dist. 12. q. 6. n. 12. & 13.* & aliorum communiter: nam cum substantia de novo generanda necessario constet materia prima, & illa hic non præsupponatur, nec aliunde adducatur, restat, ut de novo creetur. Secunda pars, quod creetur eadem quæ prius fuerat panis & vini, probatur: quia hoc est Deo æquale, & sic minus fit variatio in universo, præsertim materiæ primæ, quæ alioquin notabiliter variaretur. Adde ex *Arriaga dist. 38. n. 16* quod cum materia ista sit naturaliter incorruptibilis, & solum ob præsentiam Christi fuerit destructa, facta ei quadam violentiâ, connaturale videatur eam restituere in pristinam existentiam hoc ipso, quod præsentia Christi cesset. Totum hoc nihilominus manet intra terminos conjecturæ, in rependente à beneplacito Dei. Tertia pars fundatur in exigentia rerum creaturarum, juxta quam semper producuntur ab agente naturali, si adit; alioquin à Deo supplente defectum illius.

Movent hic Nonnulli dubium physicum, utile aliquando praxi in ordine ad cautelam servandam in provocando vel admitendo vomitu post communionem; quanto tempore indigeant species eucharisticæ, in ventriculo corruptantur. De quo sunt diversa admodum judicia seu conjecturæ. Quidam enim Medici consulti à *Lugo d. 10. de Euchar. num. 54.* in eam ferè serunt sententiam, ut parva hostia consumatur à mediogri stomacho spatio minuti, seu sexagesime partis horæ. Species verò, quas sumit sacerdos, censent esse corruptas in semiquadrante horæ. Quod si quis ad quadrantem velit extendere, videtur (inquit *Lugo*) extra omne prorsus dubium aut periculum se constituere. Sed inhaerendo discursui Medicorum, quem *Lugo* adfert, arguit *Arriaga d. 39. sect. 5.* multo citius ordinariam parvam hostiam debere corrumpi; utpote quæ (ut observavit) non nisi octingentesimam efficiat partem quarum unciarum cibi solidi, quas unâ horâ à calore naturali stomachi concoqui contendebant iidem Medici. Ipse verò *Arriaga* universim non dubitat, quin spatio quinque Patet & Ave sic fiat generatim concoctio, ut nequeat superesse scrupulus: immo in sacerdote vix esse dubitandum, quin species panis & vini sint consumptæ, postquam absolvit Missam & vestes sacras exiit.

Alii nihilominus censent sacras species regulariter esse digestas post horam. Alii parvam particulam dimidiatâ fortasse horâ posse destrui à ventriculo, præsertim jejuno & apperente, conjectant. Quamvis species vini non tam pertinaciter in ventriculo

triculo detineatur: cum experientia confret, vinum nisi alio cibo solido in ventriculo detineatur, sæpè etiam ante quadrantem horæ mutato colore, sapore, & ceteris ferè vini accidentibus instar excrementi emitti. Immo quia in ore inchoat quoddam primæ concoctionis rudimentum, experimur vinum subrubrum paucissimo tempore ore retentum, tum ardorem, tum roborem deponere. Quod autem celeritatem concoctionis hostiæ Nonnulli probant exemplo aquæ bullientis, in qua hostia parva etiam citius minuto absuntur, non videtur solidum: cum animalis calor in stomacho non tantus sit, quantum in aqua bulliente: urit enim hic confestim, non ster verò tepidus est calor; ut experiri licet, si chylus etiam perfectè coctus revolvatur.

Tandem consultus à me Vir clarissimus *Vopiscus Fortunatus Plempius* in Academia Lovanien. Medicinæ Professor primarius, dubio hoc discussio, censuit ob diversitatem stomachorum, sanitatis, temperamentorum non posse definiiri certâ regulâ, quanto tempore cibus in ventriculo conficiatur. Et quidem in valente stomacho parvam hostiam consumi brevi admodum tempore, hoc ipsum tamen non posse certò determinari ob magnam valetudinis & caloris differentiam ac gradus. Tutissimum autem arbitratur in utrumque bene constituto stomacho minimum requiri quadrantem horæ: stomacho autem malè constituto, (qualis ut plurimum saltem est, in quo vomitus timetur, vel sponte veniens, vel provocatus) nullam posse accommodari regulam. In ægro siquidem stomacho potest hostia multò diutius hærerè, non consumpta; immo & transire tota intestina sine corruptione, in illo videlicet affectu, qui lienteria appellatur. Quocirca non immeritò suadetur in *Philosophia Christiana Bononiæ l. 2. de Anima c. 3. n. 4.* ut minimum integram horam à sacra Communionem vomitus esse sustinendum ab iis, qui habent ventriculos pituitosos, seniles aut à morbo languescens. Et hæc de re nobis incertissima dicta sufficiant.

QUÆSTIO V.

Quid sit censendum de Mutationibus miraculosis circa Species Eucharisticas?

Constat ex historiis, sæpè fieri eiusmodi mutationes; aliquando quidem ad confusionem infidelium, qui veritatem hujus Sacramenti negant; aliquando ad terrorem indignè communicantium; aliquando autem ad confirmationem infirmorum, aliquando etiam ad consolationem sanctorum & piorum hujus Sacramenti cul-

torum. De quibus videre licet *Paschasium Corbeensem lib. De Eucharistia c. 14. & seq. Guimundum l. 3. de Eucharistia & alios.*

Mutationes autem istæ aliquando contingunt verè, aliquando tantum apparenter per immutationem mediæ aut organi sensorii, aut etiam solius phantasiæ. Porro indicium ejusmodi mutationis tantum apparentis est, si solum à quibusdam videtur, & non ab aliis adstantibus, qui Sacramentum vident in forma consueta, aut si non satis constanter juxta exigentiam objecti: Aliud est, quando omnibus apparet eodem modo, saltem ad longum tempus: hoc enim signum aliquod est, mutationem verè contingere in Sacramento, vel in alio aliquo objecto reali. Hic autem quaeritur, an in istis mutationibus, sive veris, sive apparentibus, Christus exhibeat semetipsum realiter videndum. Secundò, an his mutationibus non obstantibus, Christus equidem maneat in Sacramento.

DICO I. Sive mutationes sint reales, sive non, possibile est, ut Christus in illis semetipsum exhibeat videndum in propria specie seu personâ: immo pium & probabile est, credere, quòd sic de facto, saltem aliquando, semetipsum exhibeat: etsi oppositum sit verosimilius.

Prima pars probatur: quia posset Christus, in cælo manens, simul existere alibi, etiam circumscriptivè, & ibi se videndum exhibere, adèque idem facere posset in similibus circa Eucharistiam mutationibus, dum videlicet apparet, sive tamquam cruci affixus, sive corpore sanguinolento & confisso, sive in forma elegantis pueri. Quomodo *Paschasius supra* narrat Christum apparuisse cuidam Sacerdoti in forma pulcherrimi pueri, & se illi ad osculandum præbuisse, sed precibus Sacerdotis ad sacramentalem formam, ut sumi posset, rediisse. Deinde etsi Christus tantum in cælo existeret circumscriptivè, posset divinitus se exhibere corporaliter videndum in Sacramento, sive instar massæ carniæ, sive instar sanguinis, sive instar pueruli, cujus caput appareret in supremitate hostiæ, pedes in inferiori parte, & sic consequenter, ipsis speciebus hostiæ visui occultatis.

Secunda pars est *Alexandri Aletis* & aliorum. Immo illi, qui tertiam partem tenent, non dissententur pium & probabile esse, quòd aliquando saltem ita contingat: cum enim id sit possibile, & valde consonum fini ejusmodi apparitionum; cur non possit credi subinde saltem sic contingere? præsertim dum v. g. apparet Christus in forma pueri, mutatis realiter speciebus; aut etiam dum illis non mutatis apparet pro brevi tempore & in eadem quantitate caro vel sanguis.

Tertia pars probatur: tum quia est communis opinio Doctorum cum *D. Thoma q. 76. art. 8.* tum quia juxta regulam

illa quando que sunt vera quando apparentes.

Indicia utrumque.

26. *In eis potest Christus se in propria persona exhibere videndum.*

Et probabile non differtur pium & probabile esse, quòd dum hoc modo se exhibet.

27. *Probabilius tamen est, quòd non.*